

# Kritische wereldburgerschapseducatie



**VANESSA ANDREOTTI EN CRITICAL  
LITERACY**

**INGRID SCHUTTE, HANZEHOGESCHOOL GRONINGEN,  
LECTORAAT 'EXCELLENTIE IN HOGER ONDERWIJS EN  
SAMENLEVING', 8 FEBRUARI 2012**

# Kernvraag/issues



- Hoe om te gaan met economische en culturele wortels van ongelijkheid in macht en rijkdom/arbeidsverdeling in een global complex en onzeker systeem.
- Hoe kan ernstige armoede van de halve mensheid bestaan, ondanks economische en technologische vooruitgang en ondanks de verlichte normen en waarden van onze dominante westerse beschaving.

# Kritiek



- Concepten van wereldburgerschapseducatie houden niet genoeg rekening met de ongelijke machtsverhouding tussen noord en zuid en met historische processen.

# Risiko



- Kans (gevaar) dat huidige generatie, aangemoedigd om ‘het verschil te maken’ haar eigen overtuigingen en mythes als universeel gaan beschouwen en daarmee machtsverhoudingen en ongelijkheid en het geweld dat daaruit voortkomt reproduceren.

# Gevolgen voor zienswijzen



- Armoede wordt op die manier een gebrek aan bronnen, diensten en markten en gebrek aan onderwijs, in plaats van een gebrek aan ‘control’ over de productie / productiemiddelen en opgelegde machteloosheid.
- Het westen heeft (universele) kennis en andere culturen hebben slechts ‘ tradities, overtuigingen en waarden’.

# Critical literacy



- Kritisch engagement en reflectie: analyseren en kritisch reflecteren door lerenden op relaties tussen zienswijzen, taal, macht, sociale groepen en sociale praktijken.
- Kritisch: waar komen opvattingen en zienswijzen vandaan en wat zijn hun implicaties
- Alle kennis is deelkennis en is incompleet, geconstrueerd in onze contexten, culturen en ervaringen.

# Methodology

## Open space for dialogue and enquiry



- Thema's: armoede en rijkdom; consumentisme en anti-consumentisme; vooruitgang en beschaving
1. Citaten
  2. 'Informed thinking'
  3. Reflectie vragen
  4. Open space vragen
  5. Verantwoordelijke keuzes
  6. Debriefing

# Citaten



- Vragen daarbij:  
worden vragen opgeworpen waar je niet eerder over hebt nagedacht; wat zijn de aannames die aan deze perspectieven ten grondslag liggen; wat zijn de implicaties?



# ‘Informed thinking’



- Vragen daarbij:  
hoe eigen ideeën hierover gevormd, welke informatie en meningen kom je vooral tegen hierover, waar kan je andere afwijkende meningen vinden, hoe komt jouw mening tot stand?

# Reflectievragen (1)



- Drie minuten in stilte nadenken over:
  - Je leven, ben je tevreden, wat zijn je aspiraties, voel je je verantwoordelijk voor andere mensen en toekomstige generaties?
  - Armoede, honger, oorlog en ziekte elders, hebben die iets te maken met jouw leven en de keuzes die jij maakt, of hebben deze niets met elkaar te maken?
  - Welke veranderingen zouden andere mensen moeten doorvoeren om de wereld meer rechtvaardig te maken, en wat ben je zelf bereid om te veranderen?

## Reflectievragen (2)



- Hoe zijn jouw ideeën en opvattingen gevormd, hoe vaak zijn ze veranderd de afgelopen jaren?
- Ben je bereid jouw ideeën en opvattingen met anderen te delen en te bediscussieren?

# Open space questions



- Een lijst vragen die je aan kunt vullen en waar je prioriteiten bepaalt:
  - Wat is jouw definitie van armoede en rijkdom?
  - Wordt het ongelijkheidsprobleem in de wereld groter of kleiner, hoe kan dat worden gemeten?
  - Is er armoede in de ‘eerste wereld’? Zo ja, is die anders dan in de ‘derde wereld’?
  - Hoe zijn rijke en arme mensen met elkaar verbonden? Wat zijn de gevolgen van armoede voor rijke mensen? Wat zijn de gevolgen van de rijkdom van een kleine groep voor arme mensen?

# Verantwoordelijke keuzes



- Opdracht: ontwikkel een workshop voor de campagne ‘make poverty history’, waarbij je de campagne als startpunt neemt voor het verkennen van issues als armoede en noord-zuid relaties, maar ook de leerlingen kritisch laat kijken naar de campagne zelf.

# Meer informatie



- Ingrid Schutte [i.w.schutte@pl.hanze.nl](mailto:i.w.schutte@pl.hanze.nl)

- Websites:

[www.osdemethodology.org.uk/teachered.html](http://www.osdemethodology.org.uk/teachered.html)

[www.osdemethodology.org.uk/secondaryschools.html](http://www.osdemethodology.org.uk/secondaryschools.html)